

ИЗДАНИЕ НА СЪЮЗА НА ИЗОБРЕТАТЕЛИТЕ В БЪЛГАРИЯ

ИНОВАТИВНО

В БРОЯ

Събития

Съюзна хроника

Новини от света на бизнеса и интелектуалната собственост

Предстоящи събития

Проф. д.с.н. СЛАВКА ЛУКИПУДИС

Брой 12(42)/2025

ISSN: 2815-3502

Редакционна колегия

Проф. д.т.н. инж. Гаро Мардиросян – гл. редактор

Д-р инж. Марио Христов – зам. гл. редактор

Проф. д.с.н. Славка Лукипудис

Доц. д-р Роксандра Памукова - Майкълсън

Маг. Милен Марков

Използвани са и материали от Интернет, сайта на Патентно ведомство на Република България <https://www.bpo.bg/>, сайт <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/bg/sheet/36/>, сайт на ИКИТ-БАН www.space.bas.bg, сайт на Министерство на иновациите и растежа <https://www.mig.government.bg/>, сайт на Съюза на изобретателите в България <https://sibulgaria.org/>, архиви на СИБ, научно-технически и организационни дейности на СИБ, БТА и лични архиви.

Съдържание

Събития	4
Заседание на Управителния съвет на СИБ	
Заслужено високо признание за проф. Славка Лукипудис	
Двадесет и първа международна конференция „Космос, Екология, Сигурност	
Юбилей	14
50-годишнина от създаването на първата Научно-практическа база по фитотерапия към МНЗ	
Съюзна хроника	24
Високи международни отличия за членове на СИБ	
Новини от света на бизнеса и интелектуалната собственост	26
Предстоящи събития	40

Управителният съвет
на
СЪЮЗА НА ИЗОБРЕТАТЕЛИТЕ В БЪЛГАРИЯ

ЧЕСТИТИ
на
всички свои членове, изобретатели и симпатизанти

НОВАТА 2026 ГОДИНА

и им пожелава здраве и нови творчески успехи!

Събития

Заседание на Управителния съвет на Съюза на изобретателите в България

На 9 декември 2025 г. се проведе заседание на Управителния съвет на Съюза на изобретателите в България, което бе хибридно: присъствено и по zoom при следния

Д Н Е В Е Н Р Е Д :

1. Приемане на Протокол No6/2025 от заседание на Управителния Съвет
Докл.: д-р инж. Марио Христов
2. Приемане план за работа на УС на СИБ през 2026 г.
Докл.: д-р инж. Марио Христов
3. Актуализиране размера на членския внос с приемане на еврото
Докл.: Милен Марков, Секретар на УС на СИБ
4. Разглеждане организационното състояние на Съюза, молби за членство.
Докл.: д-р инж. Марио Христов
5. Разглеждане предложения за номиниране на активни членове СИБ за федеративни награди
Докл.: доц. Памукова-Майкълсън, член на УС на ФНТС
6. Други.

Подробности в следващия брой

Заслужено високо признание за
Проф. дсн СЛАВКА ЛУКИПУДИС

**За дългогодишната активна дейност на проф. Славка Лукипудис,
Управителният съвет на Съюзът на изобретателите в България я
номинара пред комисията на
Федерацията на научно-техническите съюзи (ФНТС).
Предложението е прието и я награди със
ЗЛАТНА ЗНАЧКА НА ФНТС**

Славка Проданова Лукипудис е родена през 1942 г. в с. Пчеларово, област Добрич. Завършва средното си образование в Селскостопанския техникум в град Добрич, а през 1996 г. получава висше образование от Селскостопански институт в град София.

През периода от 1966 до 1973 година работи по разпределение в Държавно Земеделско Стопанство (ДЗС) Рогозина и Трудово Кооперативно Земеделско Стопанство в Спасово. След това е главен агроном в Машинно Тракторна Станция (МТС) в село Челопеч, Софийска област до 1975 г.

От 1975 г. до 1991 г. работи като Научен сътрудник в системата на Държавното сортоизпитване и като ръководител на секция „Сортоизпитване на полски култури“ в ЦУ на Държавна Сортова Комисия до 2000 г., а от 2002 г. е преподавател по растениевъдство и земеделие в Научен Институт за Повишаване на Квалификацията на Кадри в Земеделието (НИПККЗ) към Селскостопанска академия (ССА).

След защитен научен проект по линия на Европейски научни изследвания (Стипендия Мария Кюри) в Брюксел, в периода 2002–2003 г. работи в Института по АгроБиоТехнологии, Терми - Солун към Националния център за изследвания и технологично развитие, Гърция по тема „Наличие и количествено измерване на ГМО в семена от соя, ечемик, царевица, пшеница, захарно цвекло, памук и др. и техни продоволствени продукти, при строго контролируеми лабораторни условия.

През 1984 г. след успешно защитена кандидатска дисертация на тема „Проучване на фуражни растения и смеси за производство на зелен фураж и силаж, при неполивни условия в Софийско“ придобива научната степен „Кандидат на селскостопанските науки“, сега приравнена като Образователна и научна степен (ОНС) „Доктор“.

Научното звание „Доктор на селскостопанските науки“ придобива през 1997 г. след успешно защитен докторат на тема „Продуктивност и качество на продукцията на избрани сортове зимни житни (пшеница, тритикале и ръж) и влакнодаен лен, отглеждани върху кисели почви, замърсени с тежки елементи“, включително и с резултати от полски, сравнителни опити в района (от основаването до съвременното) на Опитна станция по сортоизпитване с.Челопеч, Златишко-Пирдопска община през периода 1953-1995 г.

След спечелен конкурс Славка Лукипудис е преподавател в Лесотехнически Университет - Агрономически факултет по дисциплините „Селекция и семепроизводство на културните растения (полски, технически и зеленчукови култури)“ и „Растениевъдство“. През 2006 г. придобива научното звание „Доцент“ по научна специалност „Селекция и семепроизводство на културните растения“. От 2010 г. Професор по същата специалност.

От 1991 до 2000 година работи като завеждащ секция „Сортоизпитване на полски култури“ към Управлението на Държавна Сортова Комисия, София. През 1996 г. специализира „Семепроизводство – европейски стандарти“ в Кеймбридж, Англия.

Четвърт век проф. Лукипудис работи в областта на Държавното сортоизпитване на новоселекционирани сортове земеделски култури, за установяването на пригодността им за отглеждане и размножение, при условията на България, за признаването и вписването им в официалната Национална Сортова листа на Република България.

Дългогодишен сътрудник е на Националната Агенция по Оценка и Акредитация, към Комисията „Селскостопански науки и Ветеринарна медицина“ (2013–2021 г.).

Като член и на Балканската Академия на Науките, в чиято дейност е участвала в организирането и провеждането на научни форуми, вкл. с научни разработки с резултати от държавното сортоизпитване и внедряване на нови сортове в практиката на страната ни, както и с резултати от научния проект за „Пригодност на ЕМЛК, за Рекултивация на нарушени от промишлеността терени и др.

Проф. Лукипудис работи по редица наши и международни научни проекти.

През 2020 г. е издадена монография на проф. Лукипудис „Пригодност на Етерично-маслени и лекарствени растения, за рекултивация на нарушени от промишлеността терени“, с резултатите от проучването и препоръки за практическото приложение на същите.

Проф. Лукипудис е уважавана в професионалната общност и притежава опит и умения за работа в колектив. Съумява да предразположи колеги и учащи се, за активна и ползотворна работа. Зачита знанията и уменията и уважава достойнството на членовете на колектива, в който работи. Проявява висока степен на толерантност. Уважава младостта, старанието и стремежа на младите хора за овладяване на знания и умения в областта на земеделието. Отлично владее преподаваната материя по дисциплините Селекция и семепроизводство на културните растения и по Растениевъдство.

Включена е в списъците на НАЦИД, България, с право да бъде рецензент по ЗРАСРБ по докторантури, доцентури и професури като член на Научни журита. Разработените рецензии, комплексно оценяващи научната дейност на учени в областта на обучението на млади специалисти (във Висшите училища), в селекционни центрове (научни институти и др.) и производствени звена възлиза на внушителната цифра над 57 броя.

Активна дейност проф. Лукипудис проявява и по оценката на Научни проекти за финансиране от страна на Фонда „Научни изследвания“, както и поэтапното изпълнение на финансирани научни проекти. Участва в Постоянна Научно-Експертна Комисия (ПНЕК) по Двустранно Международно Сътрудничество, през периода 2013–2017 г., време през което е разработила и оценила по стойност на изпълнението, всички научни проекти, касаещи изпълнението на научни проблеми в областта на земеделието на България, в международно сътрудничество.

Проф. Лукипудис е автор на над 270 научни и научнопопулярни разработки в над 50 % от които (144 бр.) са научни публикации, 56 бр. са научнопопулярните разработки, 35 бр. – годишни отчети за учебно-преподавателска и 8 бр. – консултантска дейност. Провежда над 20 обучения по „Програми за обучение на земеделски производители“.

Научната продукция на проф. Лукипудис е основно в областта на сортоизпитването на новоселекционирани сортове, българска и чужда, създадена и интродуцирана селекция, за установяване на Оригиналност на сортовете (RHS test), контрол на автентичността на сортовете и пригодността им за отглеждане и размножаване при условията на страната ни (БСК-тест), както и установяване на качествата на продоволствената продукция, получена от тях.

Професор Лукипудис притежава богат професионален опит в областта на опитното дело, в растениевъдството, в земеделието, селекцията, семепроизводството и семеконтрола на културните растения, вкл. в производството и контрола на посадъчен материал от зеленчуковите и трайни култури.

Активна дейност развива и понастоящем като отговорен редактор на списание „Земеделие плюс“ – наследник на първото в страната ни земеделско списание „Орало“, издавано от 1894 година в редакцията и под редакторството на Янко Забунов. Участва активно в организирането на Юбилейното честване „130 години от издаването на Орало“, вкл. „30 години на Земеделие плюс“ с Юбилеен брой, включващ обширен доклад в две части за дейността на „Орало“ и на Янко Забунов. Правилно оценява и работи за подобряване на връзката между науката и производството, а списание „Земеделие „ е доказателство за връзката и внедряването на научните постижения в практиката.

Като редовен Член на Съюза на Изобретателите в България (от 1991 г.) и като член на Управителния съвет проф. Лукипудис работи за популяризиране на селекционните постижения на българските селекционери и селекционни институти, чрез включването им за участие в мероприятията, в организираните самостоятелни, впоследствие съвместно със селскостопанското изложение „Агра“, редовно организираните конференции по областни организации на Научно-техническите съюзи (НТС), както и в международни научно-технически форуми.

Като активен член на редакционната колегия участва в редактирането на научно-приложните списания (хартиени и електронни варианти) на ИТИ (Изобретения, Трансфер, Иновации) и ИНОВАТИВНО.

Председателят на Съюза на изобретателите в България
д-р инж. Марио Христов връчи на проф. Славка Лукипудис
наградата от Федерацията на научно-техническите съюзи
9 декември 2025 г .

ДВАДЕСЕТ И ПЪРВА МЕЖДУНАРОДНА НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЯ „Space, Ecology, Safety - 2025“

От 21 до 24 октомври в София се проведе поредната Двадесет и първа международна научна конференция „Космос, Екология, Сигурност – Space, Ecology, Safety (SES) 2025“, организирана от Института за космически изследвания и технологии при Българска академия на науките (ИКИТ-БАН). Съорганизатори са Българското астронавтично дружество и Националната военна академия „Г.С. Раковски“. Откриването и Пленарната сесия се състояха в аула „Раковски“ на НВА „Г.С. Раковски“. В следващите 3 дни Конференцията продължи с работа в 4 сесии: Космическа физика, Аерокосмически технологии и биотехнологии, Дистанционни изследвания и Геоинформационни системи, Екология и мениджмънт на риска и Космическо материалознание в 2 зали на ИКИТ-БАН. Радостно е, че тази година за втори път в Конференцията е включена Младежка сесия, в която участваха ученици и курсанти от висши военни училища.

Като автори и съавтори с орални доклади и постерни презентации се представиха над 70 учени от Австрия, България, Германия, Гърция, Египет, Индия, Испания, Италия, Русия, САЩ и Турция. Изнесените доклади са над 50, а постерните – над 20. Със свои доклади и презентации участваха и членове на Съюза на изобретателите в България.

Както и всяка година е издаден сборник PROCEEDINGS SES 2025, включващ представените в срок научни доклади.

И тази година Двадесет и първата международна научна конференция „Космос, Екология, Сигурност –SES беше съфинансирана от Фонд „Научни изследвания“.

Следващата Двадесет и втора международна научна конференция SES 2026 е планирана за месец октомври 2026 г. ⁱ

Юбилей

ИНОВАТИВНА НАУКА: БЪЛГАРСКАТА ФИТОТЕРАПИЯ

50-годишнина на първата Научно-практическа база по
фитотерапия към МНЗ

Роксандра Памукова - Майкълсън

Медицински университет - София

e-mail: r.pamukova@foz.mu-sofia.bg

Ключови думи: Научно-практическа база по фитотерапия, лекарствени растения, фито-фармация, изобретения, астма, епилепсия, затлъстяване, медицина

Резюме: Забележителен е иновативния принос на първата Научно-практическа база по фитотерапия в България, поставила основите на нова медицинска област в България - фитотерапията. Изследванията на профилактичния и терапевтичния ефект на лечебните растения се основават на доказателствената медицина. Научното звено е се утвърждава със своите природосъобразни иновации без странични ефекти. То е създадено към Дирекция „Технически прогрес“ в Министерството на народното здраве в България, ръководена от д-р Димитър Петров Памуков през 1975 г..

Въведение

Вече 50 години в Научно-практическата база по фитотерапия се изобретяват иновативни препарати от лекарствени растения, допринесли за лечението и за подобрението на качеството на живот стотици хиляди болни. Разработени са 9 фито-фармацевтични комплекса, признати за изобретения за лечението на социалнозначими, труднолечими и инвалидизиращи заболявания. След клинични изпитвания те са внедрени и са отличени с национални и международни награди за иновативен принос към медицината.

Първата Научно-практическа база по фитотерапия в България е основана със заповед на Министъра на народното здраве № 4758 от 07.04.1975 г. с ръководител д-р Димитър Памуков. Звеното е в рамките на Окръжните болници, с основна дейност в Първостепенна Окръжна болница „Д-р Рачо Ангелов“, днес УМБАЛ „Св. Анна“, но под непосредственото ръководство на Дирекция „Технически прогрес“ на МНЗ [1, 3, 4, 5, 6, 9, 27].

Проф. д-р Димитър Петров Памуков е лекар и изобретател, известен с новаторския си принос в областта на научната фитотерапия – съвременното билколечение. Базирано на доказателствената медицина, прилагайки съвременни епидемиологични методи изследва терапевтичния ефект на лечебните растения и лекарствата, произведени от тях, обусловен от техния химичен състав и фармакологично действие. Колосалният му многогодишен труд допринася за утвърждаването на фитотерапията като медицинска наука.

Жизненият му път, подобно на много изобретатели, е белязан с поредица от предизвикателства и обрати на съдбата, свързани с бурната историческа епоха [21].

През Втората световна война смелостта на младия санитарен подофицер Димитър Памуков, с която спасява ранените по време на бойните действия, както и помощта, която оказва на страдащите, му спечелват ордени за храброст. На 31 март 1945 година съдбовно изпитание определя голямата му мисия в живота. Раняван е в главата, докато спасява пострадали войници, причинява парализа на цялата дясна част на тялото му. Лекарите определят, че състоянието му е нелечимо [21].

Като студент в Медицинския факултет при Софийския университет се научава да пише с лявата ръка и посещава лекциите с инвалидна количка [20, 21]. Значителните терапевтични успехи с лечебни растения на лекаря на 1 пехотна Софийска гвардейска дивизия – санитарен полковник д-р Добри Драгнев Еребаканов (роден на 20 октомври 1895 година в Търговище), завършил медицинското си образование във Виена, са легендарни през епохата. Обнадежденият млад човек започва стриктно да се лекува. Благодарение на приложените извлекци от лечебни растения за учудване и радост на своите колеги се възстановява от парализата. Благодарният студент започва работа в кабинета на спасителя си - д-р Добри Еребаканов [2, 21].

Начало на фитотерапията като медицинска наука в България

През 1968 г. д-р Димитър Памуков в съавторство с магистрите-фармацевти Илия Ланджев и Александър Хвърлев пише книгата „Билките и тяхното използване“, публикувана от „Земиздат“ [7]. Търпеливата над двадесетгодишна работа с пациенти и проучванията на терапевтичния ефект на стотици лекарствени растения се увенчават с успех, който води до създаването и утвърждаването на ново научно направление в българската медицина.

През 1972 г. Министерството на народното здраве разкрива първият официален кабинет по фитотерапия в България в Трета градска болница.

През 1974 г. председателят на Държавния съвет на НРБ Тодор Живков препоръчва с писмо да се основе специализирано болнично заведение за билколечение [3, 4, 5, 6].

Със заповед на МНЗ № 4758 от 07.04.1975 г. се създава Научно-практическа база по фитотерапия „с оглед да се създаде практическата възможност за внедряване на опита на д-р Димитър Петров Памуков в областта на фитотерапията“. Новоразкритото научно-практическо звено, ръководено от д-р Памуков е първоначално с 4 щатни бройки. Към него е предвиден аптекен пункт, който осъществява билкодоставките и снабдяването на населението за внедряването на нови фитотерапевтични средства и методи на лечение.

Научно-практическото звено е в рамките на Окръжните болници, с основна дейност в гр. София, но под непосредственото ръководство на Дирекция „Технически прогрес“ на МНЗ [3, 4, 5, 6].

Базата в Първостепенната Окръжна болница „Д-р Рачо Ангелов“ се разраства благодарение на хиляди излекувани пациенти предимно от България, Гърция, Югославия и дори от Австрия, Германия, СССР, САЩ и Австралия със създадените от д-р Памуков иновативни фитофармацевтични рецепти от лекарствени растения за лечение на астматични бронхити при деца и възрастни, доброкачествени тумори на матката – миоми, холелитиаза, епилепсия, енурезис ноктурна, алергии и други. Болните се записват и чакат за преглед с месеци. Д-р Памуков обучава лекари в областта на фитотерапията и се обособяват 3 специализирани сектора: вътрешни болести - ръководен от д-р Димитър Памуков; акушеро-гинекология - ръководен от д-р Борис Ризов и от д-р Григор Желязков и педиатрия - от д-р Тодорка Митова. Всеки сектор се завежда от специалисти, което дава възможност да се направи професионален анализ на резултатите от проведената научна работа и клиничните проучвания. През 1980 г. МНЗ разкрива кабинети по фитотерапия към НПБ във всяка окръжна болница. [1, 3, 4, 9, 27].

Проф. д-р Димитър Памуков - основател в първата Научно-практическа база по фитотерапия в България в ПОБ „Д-р Рачо Ангелов“

Към НПБ по фитотерапия е изграден методичен съвет от 10 члена, в състава на който влизат изтъкнати учени и специалисти по проблеми, свързани с фитотерапията и лекарствените растения [3].

След указанията, отпечатани в държавни и партийни документи за разширяване на билколечението у нас в редовната програма на студентите от висшите медицински институти от 1976 г. е включен предмета фитотерапия [9].

Почвените и климатични условия играят съществена роля за предаване на ценни лечебни свойства на билките (активни вещества, микроелементи и др.). НПБ по фитотерапия създава контакти с Института по климатология, института по почвознание „Пушкарров“, Института по ботаника към Българската академия на науките и други [3].

Дейност и иновации

Научно-практическата база по фитотерапия към Първостепенна Окръжна болница „Д-р Рачо Ангелов“ и Дирекция „Технически прогрес“ на МНЗ, основана и ръководена от проф. д-р Памуков са проведени обширни научни изследвания на лекарствени растения от висококвалифицирани специалисти и лекари. По данни на МНЗ и Комитета за държавен и народен контрол годишно в звеното са лекувани успешно над 25 хиляди пациенти от заболявания с висока степен на сложност, включително животозастрашаващи и инвалидизиращи. Редица от тях са считани за нелечими от медицинската наука до създаването на българските изобретения [1, 20, 24, 26, 27].

Базирайки се на опита си, проф. д-р Д. Памуков разработва, прилага и проверява в амбулаторни условия над 250 рецепти през 70-те и 80-те години на XX в. Автор е на 8 клинично изпитани фитофармацевтични комплекса, признати за изобретения: за лечение на яйчникови разстройства с миомадозни разраствания („Дисоварио Пам“), астматични бронхити при деца и възрастни („Бронхо Пам“), епилептични заболявания при деца и възрастни („Епи Пам“), енурезис ноктурна при деца и юноши („Енурезо Пам“), за тонизиране на сърдечно-съдовата система и нормализиране на половата система („Афро Пам“), за жлъчнокаменна болест и жлъчни дискинезии („Холо Пам“), за язена болест на стомаха („Гастро Пам“).

Изобретява „Гастро Пам А“ за атрофични гастрити с или без язва, билипанкреатити и разстройство на чернодробната функция, придружени с намалено жлъчегонно действие и за възстановяване на организма след тежки заболявания, придружени с намаляване на апетита. Създава технологии за 4 ванни препарата: „Дерма Пам“, „Артро Пам“, „Седа Пам“ и „Седа Пам I“ [3, 4, 20, 21].

*Изследвания за ефективност с доказателствени изследвания на Холо Пам
в Научно-практическата база по фитотерапия*

Фито-фармацевтичните препарати се изследват в НИХФИ. Провеждат се независими клинични изпитвания у нас – в Медицинска академия, Военномедицинска академия гр. София и гр. Пловдив, Първостепенна окръжна болница гр. София и гр. Пловдив и в тогавашния СССР. Изобретенията са регистрирани, както в Института за изобретения и рационализации (ИНРА) с авторски свидетелства, така и като лекарствени средства и са внедрени в производство за вътрешния и външния пазар. Следва да се отбележи, че клиничните изпитвания на иновациите показват липса на странични ефекти, допълнителен позитивен фактор за подобряването на качеството на живот на пациентите [3, 4, 27].

Интерес представлява иновацията „Бронхо Пам“, наложил се от 80-те години за лечение на хиляди деца и юноши от астматични бронхити, който в комбинация с други фактори допринася DALYs (общият брой години загубени поради болест, инвалидизация или преждевременна смърт) заради астма в България да са сред най-ниските отчетени от СЗО – 0,4 на 1000 души, при граници 0,3–2,8 на 1000 души. В това отношение страната ни е с по-добри показатели от водещи европейски държави като Германия (DALYs 0,6 на 1000 души), Франция (DALYs 0,8 на 1000 души), Великобритания, (DALYs 1,2 на 1000 души) и др. по данни на СЗО. Експортът на фитофармацевтичното средство и на другите изобретения на проф. д-р Памуков, за Гърция, СССР, както и за други държави от СИВ е значим. [3, 20, 21, 22, 26, 33].

Прогресивната роля на българската наука през този период е безспорна и тя се очертава като една от първите и водещите в изследванията на лекарствените растения и фитотерапията [21, 27].

Секция за Научно-практическата база по фитотерапия в Първостепенната Окръжна болница „Д-р Рачо Ангелов“ е поместена в труда по история на билколечението и фитотерапията “Green Pharmacy” („Зелена аптека“) от Барбара Григс, (Лондон, 1981 г.) [27].

Дванадесет години след създаването на НПБ по фитотерапия към МНЗ, през 1987 г. Европейският парламент призовава Европейската комисия „да спомогне въз основа на резултатите от научноизследователската дейност до днес, да се осигури разработването на научен подход към растителните лекарствени продукти“.

Утвърждаване на иновативен промишлен отрасъл, базиран на научната фитотерапия в България

През 1977 г. Държавният съвет приема „Основни насоки за опазване, култивиране и рационално използване на лечебните растения в НР България“, за изпълнението на които Министерският съвет утвърждава с решение № 193 специална програма до 1990 г. Създава се Съвет по лечебните растения като помощен орган на Министерския съвет. В ръководството му са: чл. кор. Любомир Желязков – първи зам.-председател на Държавния комитет за наука и технически прогрес; Иван Манолов – зам.-председател на Държавния комитет за планиране, чл. кор. Герасим Митров – зам.-министър на народното здраве и председател на Фонда на ООН за подпомагане на деца (УНИЦЕФ) в България; чл. кор. Васил Вачков – първи зам.-председател на ЦКС, инж. Ангел Кирков – генерален директор на ДСО „Фармахим“, д-р Димитър Памуков завеждащ на Научно-практическата база по фитотерапия и други.

Организацията насочва работата си по три направления:

1. Държавният комитет за планиране, Националният аграрно-промишлен съюз и Централният кооперативен съюз трябва да осигурят изпълнението на програмата за разширяването на площите с лекарствени растения с цел стабилно фитохимично производство, както и разширяване на производствената база за фитофармацевтични лекарства на ДСО „Фармахим“.
2. Увеличение на изкупуването на билки, тяхното правилно съхранение и рационално използване за задоволяване на вътрешните потребности и за износ. Създаване на резервати като семенен фонд за билки.
3. Увеличаване на относителния дял на преработените в страната билки и разнообразяване на лечебните препарати и средства. Разкриване на кабинети по фитотерапия и билкови аптеки в окръжните градове. Повишаване на знанията на студентите и лекарите в областта на фитотерапията в системата за следдипломна квалификация [5, 21].

Към Държавния комитет за наука и технически прогрес е създадена координационна програма „Биологично активни вещества от растителен произход“, която се разработва от 23 звена. Държавният комитет за планиране съставя годишни разчети за засяване и отглеждане на лечебни растения. Рекултивират се 17 200 дка с билки. България е значителен производител на ментово масло, шипки, босилек, валериана, култивиран мак и други лечебни растения. В Бургаски окръг се култивира блатно кокиче. Поради иновативните български сортове и технологии добивът на ментово масло от декар е 6 кг. Предвижда се профилирането на един АПК за отглеждане на лечебни растения [3, 5, 21].

Обновява се лабораторната и производствената база на „Билкокооп“, окръжните кооперативни съюзи и потребителните кооперации. Координира се дейността на още 14 научни звена, които се занимават с проучване на билки. Увеличава се аптечната мрежа за изпълнение на билкови рецепти. Всички тези мероприятия създават условия за по-широко използване на фитотерапията от българската медицина [3, 5, 21, 22].

Ежегодно се провеждат курсове за подобряване на квалификацията на лекари, фармацевти, билкосъбирачи и закупчици, ръководени от д-р Памуков. Екипи проучват най-съвременните технологии в СССР, Германия и Франция за лабораторно изследване, максимално запазване и извличане на биологично активните вещества в лекарствените растения [1, 3, 5, 8, 21, 24].

Проф. д-р Памуков представя фитотерапевтичните си изобретения на международно изложение

Благодарение на обширната мрежа от търговски представителства на ДСО „Фармахим“ българските лекарствени растения и фитопрепаратите, изобретени в НПБ по фитотерапия се предлагат в около 70 страни [5].

Настоящо иновативно развитие

Настоящ приемник е частната Научно-практическата база по фитотерапия, ръководена от проф. д-р Димитър Памуков и по-късно от доц. д-р Роксандра Памукова-Майкълсън. В него продължават научните изследвания в актуални медицински научни области като микробиология, имунология, Anti-aging – забавяне на процесите на стареене за активно дълголетие, епигенетика, превенция и терапия на хронични заболявания на респираторната, отделителната, опорно-двигателната и храносмилателната системи, затлъстяване и др. Разработени са рационализирани рецепти на „Бронхо Пам“, както и сериите „Имуно Бронхо Пам“ – за профилактика и терапия на заболявания на белодробната система и ОВИ, „Имуно Пам Плюс“ – за профилактика и терапия на заболявания с вирусна етиология, серията „Холо Пам Плюс“ – за профилактика и терапия на заболявания на черния дроб, жлъчния мехур и жлъчните пътища, серията „Ендокрино Пам“ – за забавяне на процесите на стареене и балансиране на ендокринната система при мъже и жени, серията „Слим Пам“ – за профилактика и терапия на обменни заболявания и редукция на наднормена телесна маса при мъже и жени със затлъстяване [4, 21, 22, 24, 29].

Доц. д-р Роксандра Памукова - Майкълсън със златен медал от международното изложение IWIS 2025 г. във Варшава

Заклучение

В продължение на 50 години Научно-практическата база по фитотерапия допринася за лечението на над 500 хиляди пациента [21]. Заради изобретенията и постиженията си в областта на терапията на труднолечими инвалидизиращи заболявания, центърът ръководен от проф. д-р Димитър Памуков и по-късно от доц. д-р Роксандра Памукова-Майкълсън е отличен с над 30 национални и международни награди за иновативен принос към медицината от Белгия, САЩ, Франция, Русия, Китай, Португалия, Полша, Саудитска Арабия, Сърбия, Тайван, Чехия, Южна Корея и други. Сред българските отличия на звеното за заслуги към здравеопазването, както и за развитието на фитотерапията и фито-фармацията, допринесли за утвърждаване на престижа на България с икономически принос за експорта е „Орден на труда“ – златен. Научно-практическата база по фитотерапия е удостоена с почетния вимпел на Министерството на здравеопазването в Китай от „Държавната администрация за традиционна китайска медицина“ [21, 24, 29]

През ноември 2025 година серията за Anti-Aging - Ендокрино Пам за мъже и жени, постигаща хормонално подмладяване на биологичната възраст на пациентите получава 3 златни награди за иновативен принос към медицината в категория „Медицина и биотехнологии“ от: International Warsaw Inventions Show - Полша, Световната асоциация за изобретения и интелектуална собственост (World Invention Intellectual Property Association), ARCA - Хърватия. Настоящият ръководител на институцията доц. д-р Роксандра Памукова-Майкълсън бе отличена с приза Мария Кюри в Полша.

Литература

1. Захарько, В. Секрети доктора Памукова. Известия, 27.10.1978, с. 5
2. Йорданова, Л. Комунизмът и българите. София, с. 110.
3. Лечев, В. М. Митев, С. Израел, К. Панайотов. Път през годините...100 години Софийска Първостепенна окръжна болница (1879-1979). София, Вedomствено издание, 1979, с. 94-170.
4. Мачковска, Т. Брежнев се е лекувал с нашенски билки. Д-р Памуков поставя основите на научната фитотерапия у нас. Седмичен Труд, бр. 22, 1.06.2011, с. 18.
5. Нешев, Г. Лечебните билки - за здравето на народа. Работническо дело, 18 май 1979, с. 3.
6. Министерство на народното здраве. Заповед № 4758 от 07.04.1975 г.
7. Памуков Д., Ил. Ланджев, Ал. Хвърлев, Билките и тяхното използване, София, Земиздат 1968.
8. Памуков, Д. Фитотерапията – перспективен метод за лечение, София, Медицина и физкултура, 1979.
9. Памуков, Д., Х.Ахтарджиев. Природна аптека (I изд.). София, Земиздат, 1981.
10. Памуков, Д. Познаваме ли добре билколечението? (ръководство). София, Столична хигиенно-епидемиологична дирекция и ГК на БЧК, 1987.
11. Памуков, Д., Х.Ахтарджиев. Природна аптека (II изд.). София, Земиздат, 1989.
12. Памуков, Д. Х.Ахтарджиев. Аптека живої природи. Київ, Урожай, 1991.
13. Памуков, Д. Домашна аптека (I изд.). София, Политрейд, 1994.
14. Памуков, Д. Билки за жеата и детето - I част. София Гей- Либрис, 1995.

15. Памуков, Д. Билки за жената и детето - II част. София Гей- Либрис, 1996.
16. Памуков, Д. Домашна аптека (II изд.). София, Гей-Либрис, 1998.
17. Памуков, Д. Билкова енциклопедия. София, Гей-Либрис, 2000.
18. Памукова-Майкълсън, Р. История на медицината, фитотерапията и общественото здравеопазване. София, Централна медицинска библиотека, Медицински Университет – София, 2021, с. 11–91.
19. Смирнов, А. Секрети доктора Памукова. Огонёк, 27.06.1986, с. 3
20. Тошева. М. Доайенът на българската фитотерапия навърши 80 години. Трета възраст, 15 октомври 2002, с. 4.
21. Христоскова, Д. Стената. Билката - богатство и... София, Новата цивилизация, 2025, с. 28-42.
22. Чучуева, Ж. Проф. д-р Димитър Памукова – лекарят от Русе, който превърна фитотерапията в наука. Утро, бр. 211 (9536), 27.10.2022, с. 4.
23. Явашев, С. Подофицерския корпус в Българската армия 1878 – 1944 година (о.р. полк. Сево Явашев). Министерство на отбраната на Република България https://www.mod.bg/bg/ba_gs_history.html (Достъп: 11.10.2025)
24. 40 years of the first scientific phytotherapy centre at the ministry of health in Bulgaria. Vagabond, 10/2015, p. 26-27.
25. Apostolov, M., P. Ivanova. Bulgaria-Italy Medical Relationships Med Secoli 1991;3(2-3):191-206.
26. Gembicky, J. Ako si uvariet zdravie. Svet socializmu, 1986 (17), s. 10-11
27. Griggs B. Green Pharmacy. A history of herbal medicine. London, Robert Hale. 1987, p. 329.
28. Ikononova, K. Les simples et la sante. 18 – 24 Mai: Semaine des plantes medicinales. 18.05.1986, p. 2.
29. Micael, J. Entrevista a Roxandra Pamukoff Preterson e Fernando Jorge Lopez, Portugal Protocolo, 2015 (26), p. 58-61.
30. Pamukov, D., Achtardžiev, H. Přírodní léčáreň (1 vyd.). Bratislava, Príroda, 1986.
31. Pamukov, D., Achtardžiev, H. Přírodní léčáreň (2 vyd.). Bratislava, Príroda, 1988.
32. Pamukov, D., Achtardžiev, H. Přírodní léčáreň (3 vyd.). Bratislava, Príroda, 1991.
33. WHO. Country Profiles of Environmental Burden of Disease, Bulgaria, 2006. (Retrieved: 11.03.2015, 7.11.2016 and 07.09.2020).

Съюзна хроника

Високи международни отличия за членове на СИБ

Златен и сребърен медал за изобретателски колектив

През месец ноември 2025 г. в полската столица се проведе поредният Международен иновационен форум IWIS (International Warsaw invention show). Участваха присъствено и дистанционно около 250 изобретения от над 20 страни в 12 категории. На тържествена церемония на колектив от Института за космически изследвания и технологии при Българска академия на науките (проф. Гаро Мардиросян, проф. Георги Желев и доц. Светослав Забунов) и на проф. Симеон Панев от Технически университет – София бяха връчени един златен и един сребърен медал за 3 изобретения в категория „Механика и инженеринг“.

Същият колектив за същите изобретения беше номиниран за конкурса „Изобретател на годината – 2025.

Новини от света на бизнеса и интелектуалната собственост

Отчет на Министерството на иновациите и растежа за 2025 г.

В основата на всеки отчет стоят хората и действията, които превръщат идеите в реалност. През изминалата година МИР имаше повече възможности и сфери за постигане на резултати, благодарение на факта, че министърът съчетаваше и ролята на вицепремиер, което позволи по-широка координация и реализиране на стратегически инициативи. Настоящият отчет представя основните дейности, постигнатите резултати и изводите от изминалата година, както и посоките, в които ще продължим да работим, за да подкрепяме иновациите и устойчивия растеж в България.

- Финансирането по **Плана за възстановяване и устойчивост** беше спасено. **Плащанията към бенефициентите нараснаха трикратно** – от 1,5 млрд. лв. до 4,5 млрд. лв.
- **Социалният план за климата** беше изготвен, премина обществено обсъждане и два кръга преговори с ЕК
- **Темпът на изпълнение на европрограмите беше ускорен.** Договорени бяха 6,2 млрд. лв., което прави 74% спрямо договореното преди това, а разплатените са 2,4 млрд. лв., което е 132% повече от предходния период
- **Подкрепихме българския бизнес за конкурентоспособност, иновации, научни изследвания и дигитализация с над 629 млн. лв.**
- Ускорихме Програмите за конкурентоспособност и за научни изследвания, иновации и дигитализация и **обявихме 15 процедури за близо 830 млн. лв.** в подкрепа на модернизацията на бизнеса и развитието на научните инфраструктури в страната. Сложихме основен акцент върху финансиране за дигитализация и енергийна ефективност на фирмите
- **Кандидатстваха близо 6000 микро-, малки, средни предприятия,** включително в сътрудничество с висши училища, научни организации и инфраструктури, клъстери и др.
- **2367 от тях вече сключиха договори** и изплатените средства са в размер на 348,6 млн. лв. Над 50% от кандидатите са фирми извън София, с което подкрепяме не само бизнеса, но и развитието на местната икономика и регионите
- **Съкратихме три пъти сроковете за оценка на получените проекти.** Това води до много по-бързо договаряне, получаване на средствата и отчитането им
- **За първи път реализирахме специализирана подкрепа за семейни предприятия и занаяти.** С почти 194 млн. лв. подпомагаме модернизацията на близо 2000 фирми от тези сфери
- Продължаваме мониторинга на стратегически проекти за икономическото развитие на регионите като десетте нови **индустриални зони и паркове.** Шест са в Северна България (Русе, Търговище, Шумен, Ловеч, Свищов, Видин), а останалите четири – в Южна (Сливен, Бургас, Стара Загора, София). Във всички **вече са започнали и се извършват строителни дейности,** като ние осигуряваме 192 млн. лв.
- Осигурихме устойчивото развитие на **Центровете за компетентност** и **Центровете за върхови постижения**
- Реагирахме бързо и гъвкаво на новите геополитически и икономически реалности в **синхрон с политиките на ЕС.** **Изменихме европрограмите** и се включихме в Платформата за стратегически технологии за Европа (STEP)

- Поставихме допълнителен фокус към модернизация и повишаване на иновационния капацитет на компании, които произвеждат продукти, свързани с отбрана, или такива с двойна употреба
- Проведохме десетки **инфо кампании** в страната и онлайн. Предоставихме детайлна информация и активно популяризирахме възможностите за финансиране на фирмите
- Въведохме различни електронни облекчения за намаляване на административната тежест
- Създадохме **Национален иновационен фонд** – ключово звено за иновационните политики в България, който ще финансира проекти, свързани с развитието на иновациите и научните изследвания
- Структурирахме **Център за иновации в отбраната** в София тех парк заедно с МО и МИИ. Центърът е от стратегическо значение за технологиите с двойна употреба
- Включихме политиката за изкуствения интелект в рамките на функционалните компетентности на МИР
- **България спечели** проект с финансиране от 90 млн. евро в конкуренция с някои от най-развитите страни **за една от шестте нови фабрики за изкуствен интелект на ЕС**. Фабриката BRAIN++ ще се намира в София тех парк. Строителството започва 2026 г. С нея и INSAIT България се позиционира като регионален лидер в областта на иновациите в изкуствения интелект
- **Надградихме българския суперкомпютър Discoverer** с модерни графични ускорители. Новата хибридна архитектура многократно увеличи производителността при задачи с изкуствен интелект, машинно обучение и обработка на големи масиви от данни.
- Създадохме **Съвет за иновации и научни изследвания** с МОН
- **Преструктурирахме Иновационния борд** към МИР за по-лесна и **бърза комуникация между бизнеса и научните среди**
- Стартирахме създаването на **Център за върхови постижения в Казанлък** в областта на технологиите с двойна употреба. Той ще е ориентиран към индустрията, ще предоставя възможности за физически тестове и производство, експертиза в разработването на материали и услуги за валидиране на производството. Целта е да се превърне в технологичен хъб, фокусиран върху критични технологии с двойна употреба
- Присъединихме се към съвместната Декларация за **сътрудничество в областта на полупроводниковата индустрия**, което е от значение за веригите за доставки в тази индустрия, за разработването на иновативни технологии, за подкрепата на стартиращи и разрастващи се предприятия
- Присъединихме се към инициативата „EU SST Partnership“ с цел сътрудничество между страните членки на ЕС в областта на космическото наблюдение и проследяване

- Предложихме данъчни стимули за компании, които инвестират в научноизследователска и развойна дейност, което е добра европейска и световна практика
- **Създадохме първата по рода си Интерактивна инвестиционна карта на България** заедно с Българската агенция за инвестиции. Новата дигитална платформа предоставя на български и чуждестранни инвеститори полезна, централизирана, актуална и достъпна информация на едно място от ключово значение за тях. Стратегически данни са визуализирани за улесняване на инвеститорите
- Направихме **процеса за инвеститорите по-бърз и по-лесен**, с по-широки възможности за насърчаване на индустрията и високотехнологичните дейности. Осигурена е реална подкрепа за проекти в по-слабо развитите райони на страната
- Издадохме 17 сертификата за **инвестиционни проекти**. За тях компаниите са инвестирали над 430 млн. лв. и откриват 888 нови работни места. Те са в градовете **Русе, Ботевград, Пловдив, Пирдоп, Божурище, София, Царево, Стрелча, Плевен, Костинброд, Казанлък**. 11 проекта са във високотехнологични производства и услуги
- В процес на сертифициране в момента са още **3 приоритетни инвестиционни проекта** с прогнозен размер на инвестициите в размер на близо 280 млн. лв. и очакван брой на новите работни места близо 400
- Предвиждаме за 2025 г. общо да са **20 сертифицирани проекта за над 700 млн. лв. и близо 1200 нови работни места**
- Средствата, които ще бъдат предоставени до края на годината за насърчителни мерки по ЗНИ, ще бъдат над 25 млн. лв.
- **Подкрепихме** и популяризирахме едно от най-обещаващите научни изследвания в последните години в страната – опит на БАН за лазерно индуциран управляем ядрен синтез. Новият метод има потенциал за **пробив в световната наука**
- За **технологичния трансфер (ТТ)**: Създадохме национален модел за ТТ. Стартираме проект за създаване на основен хъб за комерсиализиране на научни резултати в София тех парк. Започва изграждането на регионални офиси, които да подпомагат местните компании. Фондът на фондовете стартира **нов финансов инструмент** в подкрепа на технологии с бюджет 57 млн. евро.
- Агенцията за малки и средни предприятия **успешно реализира участието на България на световното изложение ЕКСПО 2025 в Осака**, Япония. Страната ни имаше павилион от най-висок клас. Той беше **посетен от над 320 000 души**, както и от императорското семейство на Япония. Спечелихме престижна награда в конкуренция с над 160 държави и организации в мащабното изложение

- **Организирахме 17 бизнес форума** и конференции с **над 3000 участници** от страната и чужбина. С Япония, Турция, Гърция, Румъния, Узбекистан, Египет проведохме двустранни бизнес форуми за нови партньорства за родни фирми
- **Над 190 компании участваха в 6 бизнес делегации** в различни държавни посещения за нови хоризонти за разширяване на бизнеса си зад граница
- Стартирахме проекта „Северът в растеж“. Чрез иновативен подход с посещения от мобилните екипи **над 2500 родни фирми ще получават информация и насоки** за участие в европейски и национални програми
- **Над 390 български компании бяха част от най-мащабните световни технологични конференции.** 11 институционални щанда на събития като WEB SUMMIT, Португалия; Bits Founders Festival, Германия; SLUSH, Финландия; GITECH, Германия и др.
- Организиран бяха онлайн **обученията за над 300 предприемачи** по програма за повишаване на експортния потенциал
- Фонд на фондовете приключи значителна част от процедурите за подкрепа чрез финансови инструменти за градско развитие, иновации, предприемачество, кръговата икономика, както и за студенти и докторанти, които искат да стартират собствен бизнес; създаде дигитална платформа с полезна информация за стартъпи и подпомогна десетки младежки стартъпи в рамките на конкурса си
- София тех парк подкрепи с инкубационни услуги 69 малки, средни предприятия и бизнес-научни проекти, като 24 компании са стартиращи, а 11 екипа са в ранен етап на своето развитие. Дейността им е в областта на информационни и комуникационни технологии, науки за живота, чиста енергия, разработки с двойна употреба, агритех, биотех и др.
- Лабораториите на СТП работиха с близо 40 компании и реализираха 9 съвместни научно-приложни проекта с бизнеса, подкрепиха с експертиза и услуги развитието на продукти на 30 фирми
- Стартира изпълнението на проект за подпомагане на цифровата трансформация на малки и средни предприятия и публични организации чрез предоставяне на безвъзмездни услуги към бизнеса като достъп до изчислителна мощност, висококвалифицирана експертиза за ускоряване на разработките им в области като финтех, здравеопазване, „смайт“ градове
- София тех парк беше организатор и домакин на 250+ събития, свързани с иновации, технологии, наука, предприемачество, образование, зелена енергия и др.

Източник: Министерство на иновациите и растежа

* * *

МИР създава национален
модел за технологичен
трансфер с 18 млн. лв.

ПРОГРАМА
НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ,
ИНОВАЦИИ И ДИГИТАЛИЗАЦИЯ ЗА
ИНТЕЛИГЕНТНА ТРАНСФОРМАЦИЯ

***Целта е да се осигури по-голям и ефективен достъп
на бизнеса до резултати от научни изследвания,
лабораторна инфраструктура, научни екипи и иновационни услуги***

Министерството на иновациите и растежа разработи национален модел за технологичен трансфер и започва поетапното му изпълнение. Целта е да се осигури по-голям и ефективен достъп на бизнеса до резултати от научни изследвания, лабораторна инфраструктура, научни екипи и иновационни услуги, както и да ускори превръщането на научните постижения в пазарно приложими решения. Реализацията на модела ще се случи с две процедури по Програма „Научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация“ (ПНИИДИТ).

Първата от тях беше обявена на 16 декември 2025 г. Тя е с бюджет от близо 6 млн. лв., като средствата ще се инвестират директно в София тех парк. Там ще бъде изграден основният национален хъб за координация, подкрепа и комерсиализация на резултатите от научни изследвания. Той ще предоставя обучения и специализирани услуги за бизнеса в областта на технологичния трансфер. Ще бъде изпробвана и програмата „Proof of Concept“ (PoC), насочена към ускоряване на прехода от научни разработки към технологични и пазарни приложения. Предвижда се също създаването на борса за технологии, която да подпомага свързването на научните организации и бизнеса и реализирането на сделки за трансфер на технологии.

Втората стъпка в изграждането на националния модел ще бъде направена през следващата година. С 12 млн. лв. ще бъдат създадени т.нар. „регионални офиси“ за технологичен трансфер. Те ще са част от екосистемата във висшите училища и научните организации в страната и ще подпомагат местните компании да използват повече научни изследвания в производствата си.

Източник: Министерство на иновациите и растежа

Българските Военновъздушни сили влизат в нова епоха

***Вицепремиерът Дончев участва в церемонията по посрещането
на последните два изтребителя F-16 Block 70
в Трета авиобаза „Граф Игнатиево“***

Българските Военновъздушни сили, българските пилоти заслужават тези самолети. Те трябваше да ги имат по-рано. Пожелавам им да бъдат екстремно добре подготвени и никога да не им се налага да влизат във въздушен бой. Това заяви вицепремиерът и министър на иновациите и растежа Томислав Дончев на церемонията в авиобаза „Граф Игнатиево“ по посрещането на последните два самолета F-16 Block 70 в България днес.

Той отчете свършеното от всички ангажирани по придобиването на изстребителите – Министерство на отбраната, Министерство на икономиката, службите на Министерския съвет и всички хора, участвали в процеса.

По думите му от 2025 година българските Военновъздушни сили влизат в нова епоха. „Това е друга логика на завоюване на превъзходство във въздуха“, добави Дончев.

Със събитието се отбелязва приключването на доставките на осемте самолета F-16 Block 70 за българските Военновъздушни сили по първия договор с „Локхийд Мартин Аеронаутикс“.

На церемонията край Пловдив присъстваха още вицепремиерът Гроздан Караджов, министърът на отбраната Атанас Запрянов, министърът на вътрешните работи Даниел Митов, министърът на външните работи Георг Георгиев, временно управляващият посолството на САЩ Мартин Макдауъл, началникът на отбраната адмирал Емил Ефтимов, представители на Военновъздушните сили на България и САЩ, офицери, военнослужещи и др.

Източник: **Министерство на иновациите и растежа**

Над 740 малки и средни фирми кандидатстваха в МИР за AI, виртуална реалност и големи бази данни

Над 740 компании кандидатстваха в Министерството на иновациите и растежа за европейско финансиране за технологии като изкуствен интелект (AI), виртуална реалност и големи бази данни. Повече от 70% от тях са регистрирани или извършват дейност извън София и най-развития регион на страната Югозападен. Подаването на документи по процедурата за въвеждане на технологии от областта на Индустрия 4.0 от Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“ приключи вчера. Заявената от фирмите безвъзмездна финансова помощ е 345,6 млн. лв. Това е над три пъти повече от бюджета на мярката, който е 106 млн. лв.

С тази процедура Министерството цели повишаване на дигитализацията на бизнесите в страната. По нея можеха да кандидатстват малки и средни предприятия за подкрепа в размер между 150 000 лв. и 850 000 лв. Средствата ще се инвестират в технологии от Индустрия 4.0. Сред тях са индустриален интернет на нещата (IIoT), дигитални близнаци, киберфизични системи, AI, анализ на големи данни (Big Data), 3D принтиране, виртуална или добавена реалност и др. Допустими са и разходи за повишаване на киберсигурността и поверителността на данните в дружествата и за въвеждане на стандарти от Индустрия 4.0.

За първи път по тази процедура е дадена възможност безвъзмездната помощ да се комбинира с финансов инструмент – „Портфейлна гаранция с таван на загубите за дигитализация“. Той е с бюджет от над 90 млн. лв. и се администрира от Фонда на фондовете.

ПРОГРАМА
КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ И
ИНОВАЦИИ В ПРЕДПРИЯТИЯТА

Източник: **Министерство на иновациите и растежа**

България е получила и инвестирала близо 8 млрд. лева европейски средства през 2025 година

Европейските средства, които са инвестирани в българската икономика през 2025 година, наближават 8 млрд. лева, което е безпрецедентно в българската история. Това обяви в началото на правителственото заседание вицепремиерът и министър на иновациите и растежа Томислав Дончев. Средствата са по линия на Националния план за възстановяване и устойчивост (НПВУ) и кохезионната политика.

Той напомни, че вчера България получи трето плащане по НПВУ на стойност близо 1,5 млрд. евро, с което средствата, постъпили по механизма от Европейската комисия към България, наближават 2 млрд. евро или близо 4 млрд. лв. „Това постижение е на фона на три години без каквито и да било плащания, постъпили в България“, уточни Дончев.

Вицепремиерът акцентира, че българското правителство успя да договори и главата REPower на стойност 480 милиона евро. По думите му в началото на четвъртата година от изпълнението на НПВУ плащанията към страната ни са били за 1,5 млрд. лв., а в момента възлизат на 4,5 млрд. лв. „Само в рамките на 2025 година са разплатени три пъти повече средства, отколкото за предходните четири години“, каза още Дончев.

През 2026 година предстои да бъдат подадени искания за четвърто и пето плащане по НПВУ на стойност близо 2.5 млрд. евро. Дончев посочи, че темпото на работа трябва да бъде запазено и дори ускорено. „Голяма част от реформите са направени на ниво Министерски съвет и на ниво Народно събрание. Продължаваме работата по тези изисквания, за да може да помогнем на следващите правителства. Надявам се безпроблемно да получат и да инвестират останалите средства“, каза в заключение вицепремиерът Дончев.

Източник: Министерство на иновациите и растежа

Предстоящи събития

International Invention Fair in the Middle East 1

مؤسسة الكويت للتقدم العلمي

Kuwait Foundation for the Advancement of Sciences

Invitation

16th International Invention Fair in the Middle East
February 8 – 11, 2026 | Kuwait

Dear Eng. Mario Christov,

It is with great honor that Kuwait Science Club invites your inventors to participate in the 16th International Invention Fair in the Middle East (IIFME), taking place on 8-11 February 2026 in Kuwait. This fair is an annual event organized by the Kuwait Science Club (KSC). Established in 1974, KSC is a nonprofit scientific organization dedicated to serving the Kuwaiti Society in the field of science. It also provides support to the wider Arab region by participating in scientific conferences and conventions, backed by substantial voluntary workforce. Our proudest achievement is the hosting and organization of IIFME in partnership with the International Exhibition of Inventions of Geneva.

IIFME is dedicated to creating a platform for Arab inventors to collaborate with their counterparts from non-Arabic speaking regions, enhancing collaboration between investors and inventors, and inspiring distinguished inventors to join the fair and network with both investors and Arab inventors.

In line with its ambition to draw the most talented individuals globally, IIFME is pleased to offer more than \$60,000 in cash awards. Furthermore, participants will have the chance to experience Kuwaiti culture and engage with our vibrant and youthful community, shaped by both Middle Eastern traditions and international educational practices.

The IIFME organizers, along with KSC board members, sincerely hope that you will accept this invitation and are looking forward to warmly greeting your inventors in Kuwait.

For further information, please contact us via email at (info@iifme.com) or visit our website at (www.iifme.com).

*Sincerely,
Talal Jassem Al-Kharafi
Kuwait Science Club Chairman
IIFME Higher Committee Chairman
IFIA Inventions*

Фондация ЕВРИКА подкрепя проекти на талантиливи български деца и младежи в областта на науката, техниката и предприемачеството, насърчава обучението и специализацията, стимулира разширяването на младежкото международно научно и техническо сътрудничество, подкрепя младите изобретатели, учени и предприемачи, участва в разпространяването на научни, технически и икономически знания.

София 1000, бул. "Патриарх Евтимий" №1
телефони: (3592) 981-51-81, 981-54-83, 981-37-99
факс: (3592) 981-54-83
e-mail: office@evrika.org

ИНСТИТУТ ЗА ИНОВАЦИИ

ИЗСЛЕДОВАТЕЛ

ISSN 1311-9443

Format A4

Списание “ИЗСЛЕДОВАТЕЛ” включва изследвания, модели, концепции, идеи и прогнози в областта на еволюцията, поведението, творческите процеси и структурата на системите, т.е. креативни аспекти на всяко знание.

Списание “ИЗСЛЕДОВАТЕЛ” се издава от 2001 г. То е издание на Българска Академия на Науките и Изкуствата. Включва статии и на автори извън Академията, които желаят да популяризират своите нетрадиционни концепции и иновации или да запазят авторските си права върху интелектуални продукти чрез представяне на тяхното описание в престижни световни библиотеки.

Желаещите да публикуват свои текстове или илюстрации в сборника е необходимо да ги изпратят на научния редактор акад. проф. д-р инж. Георги Ламбаджиев (georgilam@abv.bg).

Всеки автор, публикувал свои статии в списание “ИЗСЛЕДОВАТЕЛ” получава електронен екземпляр на съответния брой на списанието.

Единственото издание у нас, в което може да намерите
оригинални научни и приложни материали
в областта на

АВИАЦИОННАТА И КОСМИЧЕСКАТА НАУКА И ПРАКТИКА

е списание

издание на

ИНСТИТУТ ЗА КОСМИЧЕСКИ ИЗСЛЕДВАНИЯ И ТЕХНОЛОГИИ
при
БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

e-mail: journal@space.bas.bg
<http://journal.space.bas.bg/>
Facebook: Aerospace research in Bulgaria

Съюзът на Изобретателите в България (СИБ) е сдружение с нестопанска цел в частна полза на изобретатели, патентни специалисти, селекционери и новатори от всички области на науката и техниката и функционира на принципите на доброволно членство, самоуправление и демократичност в съответствие със Закона за юридическите лица с нестопанска цел.

СИБ е член на:

**Федерацията на научно-техническите съюзи
в България (ФНТС)**

**Международната федерация на асоциациите
на изобретателите (IFIA)**

ФЕДЕРАЦИЯТА НА НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКИТЕ СЪЮЗИ (ФНТС)

е творческо-професионално, научно-просветно, неправителствено, неполитическо сдружение с нестопанска цел на юридически лица – съсловни организации, регистрирани по ЗЮЛНЦ, в които членуват инженери, икономисти и други специалисти от областта на науката, техниката, икономиката и земеделието.

ФНТС е съчредител и член на Световната федерация на инженерните организации (WFEO).

ФНТС членува и в Европейската федерация на националните инженерни асоциации (FEANI).

ФНТС е член на Постоянната конференция на инженерните организации от Югоизточна Европа (CO.P.I.C.E.E.), Глобалният Договор на ООН, Европейски млади инженери (EYE).

ФНТС осъществява двустранно сътрудничество със сродни организации от редица страни.

☞ ФНТС обединява 19 национални сдружения – научно-технически съюзи (НТС) и 34 териториални сдружения – ТС на НТС, в които членуват над 15 000 специалисти от цялата страна.

☞ ФНТС е собственик на еднолично дружество с ограничена отговорност "ИНОВАТИКС" ЕООД с предмет на работа инженерно-внедрителска дейност.

☞ Към ФНТС функционира Център за професионално обучение, лицензиран от НАПОО към Министерски съвет на Република България.

Контакти с Център за професионално обучение:

+ 359 2 989 33 79; e-mail: kvvo@fnts.bg

Дом на науката и техниката – град София, предлага зали под наем на атрактивни цени, прекрасни условия за провеждане на научно-технически мероприятия, международни симпозиуми, конгреси, конференции, курсове, концерти, коктейли и др.

Предлагаме ви зали с площ от 39 м2 до 200 м2.

Контакти за зали и офиси под наем:

инж. Марин Антонов: + 359 2 987 72 30; + 359 878 703 669; e-mail: m.antonov@fnts.bg

инж. Валентин Ставрев: + 359 2 986 16 81; + 359 878 703 720; e-mail: vstavrev2@hotmail.com

инж. Невена Дончева: + 359 2 986 16 81; + 359 878 703 714; e-mail: n.doncheva@fnts.bg

ФНТС, София 1000, ул. "Г.С.Раковски" №108, <http://www.fnts.bg/>